

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.5.2016
COM(2016) 290 final

2016/0142 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή

(αναθεώρηση του μηχανισμού αναστολής)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Μετά τις αποφάσεις για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, η Επιτροπή πρότεινε το 2011 τη δημιουργία «ρήτρας διασφάλισης για τις θεωρήσεις» στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου¹, η οποία θα επιτρέπει την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους τρίτης χώρας για σύντομο χρονικό διάστημα, λόγω έκτακτης ανάγκης και βάσει σαφώς καθορισμένων κριτηρίων, προκειμένου να επιλυθούν πιθανές δυσκολίες που ενδέχεται να αντιμετωπίζει ένα ή περισσότερα κράτη μέλη σε περίπτωση αιφνίδιας και σημαντικής αύξησης της παράτυπης μετανάστευσης, αβάσιμων αιτήσεων ασύλου ή απόρριψης των αιτήσεων επανεισδοχής που υποβάλλονται από κράτος μέλος στην εν λόγω τρίτη χώρα².

Στις 11 Δεκεμβρίου 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1289/2013³ ο οποίος τροποποίησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 με την εισαγωγή του λεγόμενου «μηχανισμού αναστολής» και την τροποποίηση του ισχύοντος μηχανισμού αμοιβαιότητας.

Ο εν λόγω μηχανισμός αναστολής προβλέπει, στο άρθρο 1α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001, την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για υπηκόους τρίτης χώρας σε ορισμένες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ως έσχατη ανάγκη. Μπορεί να ενεργοποιείται από κάθε κράτος μέλος με κοινοποίηση προς την Επιτροπή ότι βρίσκεται αντιμέτωπο, επί περίοδο έξι μηνών, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους ή τους τελευταίους έξι μήνες πριν από την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων της χώρας αυτής, με περιστάσεις που οδηγούν σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, την οποία το εν λόγω κράτος μέλος δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνο του.

Οι περιστάσεις αυτές είναι ιδίως η σημαντική και αιφνίδια αύξηση του αριθμού:

- των υπηκόων της εν λόγω τρίτης χώρας, οι οποίοι διαπιστώνεται ότι υπερβαίνουν παράνομα την επιτρεπόμενη άδεια διαμονής στο έδαφος του κράτους μέλους,
- των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου από υπηκόους της εν λόγω τρίτης χώρας, όπου μια τέτοια αύξηση έχει αποτέλεσμα να ασκούνται συγκεκριμένες πιέσεις στο σύστημα ασύλου του κράτους μέλους,
- των απορριφθεισών αιτήσεων επανεισδοχής που υποβλήθηκαν από κράτος μέλος στην εν λόγω τρίτη χώρα για δικούς της υπηκόους.

Κατά την κοινοποίηση προς την Επιτροπή, το κράτος μέλος πρέπει να αναφέρει τους λόγους για την ενεργοποίηση του μηχανισμού, να παρέχει συναφή δεδομένα και στατιστικά στοιχεία, καθώς και περιγραφή των προκαταρκτικών μέτρων που έχει λάβει για να διορθώσει την

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, ΕΕ L 81 της 21.3.2001, σ. 1.

² COM(2011) 290 τελικό.

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1289/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων και του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 74.

κατάσταση. Στη συνέχεια, η Επιτροπή ενημερώνει το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και εξετάζει την κατάσταση και το εύρος του προβλήματος (αριθμός κρατών μελών που επηρεάζονται, αντίκτυπος στη συνολική κατάσταση της μετανάστευσης στην Ένωση).

Η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει ότι απαιτείται δράση, λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες της αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης και των κρατών μελών της με την ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα, ενώ συνεργάζεται στενά με τη συγκεκριμένη τρίτη χώρα για την εξεύρεση εναλλακτικών μακροπρόθεσμων λύσεων. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή διαθέτει προθεσμία τριών μηνών από την παραλαβή της κοινοποίησης για να εγκρίνει εκτελεστική πράξη για την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους της εν λόγω τρίτης χώρας για διάστημα έξι μηνών.

Πριν από τη λήξη της εν λόγω εξάμηνης περιόδου, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η έκθεση αυτή μπορεί να συνοδεύεται από νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001, προκειμένου να μεταφερθεί η εν λόγω τρίτη χώρα στον κατάλογο των χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης (παράρτημα Ι) και με τον τρόπο αυτό να υπαχθούν οι πολίτες της σε υποχρέωση θεώρησης σε μόνιμη βάση. Στην περίπτωση αυτή, η προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης μπορεί να παραταθεί για μέγιστο διάστημα 12 μηνών.

Στο πλαίσιο της τρέχουσας μεταναστευτικής κατάστασης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και της επιτυχούς ολοκλήρωσης των διαλόγων για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων με γειτονικές χώρες (Γεωργία, Ουκρανία, Κοσσυφοπέδιο, Τουρκία), αρκετά κράτη μέλη εξέφρασαν αμφιβολίες για το κατά πόσον ο υφιστάμενος μηχανισμός αναστολής των θεωρήσεων προβλέπει την απαιτούμενη ευελιξία ώστε να μπορούν να ενεργούν σε ορισμένες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Ειδικότερα, ισχυρίστηκαν ότι:

- οι πιθανοί λόγοι για αναστολή είναι πολύ περιορισμένοι και, για παράδειγμα, δεν περιλαμβάνουν την παράλειψη τρίτης χώρας να συνεργαστεί για την επανεισδοχή υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν διέλθει μέσω της εν λόγω τρίτης χώρας, όταν συμφωνία επανεισδοχής που έχει συναφθεί μεταξύ της Ένωσης ή ενός κράτους μέλους και της συγκεκριμένης τρίτης χώρας προβλέπει τέτοια υποχρέωση επανεισδοχής·
- η πρωτοβουλία ενεργοποίησης του μηχανισμού αναστολής μέσω κοινοποίησης, η οποία, στον κανονισμό, εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, θα πρέπει να επεκταθεί και στην Επιτροπή·
- οι περίοδοι αναφοράς και οι προθεσμίες είναι πολύ μεγάλες, πράγμα που δεν επιτρέπει την ταχεία αντίδραση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις πρόσφατες προτάσεις της Επιτροπής για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων με τη Γεωργία⁴, την Ουκρανία⁵, την Τουρκία⁶ και το Κοσσυφοπέδιο⁷ και τις πρόσφατες συζητήσεις με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή αποφάσισε να υποβάλει πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001, με σκοπό την αναθεώρηση του ισχύοντος μηχανισμού αναστολής.

⁴ COM(2016) 142 final.

⁵ COM(2016) 236 final.

⁶ COM(2016) 279 final.

⁷ COM(2016) 277 final.

Ο κύριος στόχος είναι να ενισχυθεί ο μηχανισμός αναστολής καθιστώντας ευκολότερο για τα κράτη μέλη να κοινοποιούν τις περιστάσεις που οδηγούν σε πιθανή αναστολή και επιτρέποντας στην Επιτροπή να ενεργοποιεί τον μηχανισμό με δική της πρωτοβουλία. Ειδικότερα, η χρήση του μηχανισμού θα πρέπει να διευκολύνεται με τη συντόμευση των περιόδων αναφοράς και των προθεσμιών, γεγονός που θα επιταχύνει τη διαδικασία, και με την επέκταση των πιθανών λόγων αναστολής, στους οποίους θα πρέπει να περιλαμβάνεται η σημαντική αύξηση του αριθμού των απορριφθεισών αιτήσεων επανεισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν διέλθει μέσω της συγκεκριμένης τρίτης χώρας, όταν συμφωνία επανεισδοχής που έχει συναφθεί μεταξύ της Ένωσης ή κράτους μέλους και της εν λόγω τρίτης χώρας προβλέπει τέτοια υποχρέωση επανεισδοχής. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να ενεργοποιεί η ίδια τον μηχανισμό σε περίπτωση που η τρίτη χώρα δεν συνεργάζεται για την επανεισδοχή, ιδίως όταν έχει συναφθεί συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ της συγκεκριμένης τρίτης χώρας και της Ένωσης.

- **Συνεκτικότητα με ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περιλαμβάνει τον κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών και τον κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 εφαρμόζεται από όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία. Ο κανονισμός εντάσσεται στην κοινή πολιτική της ΕΕ για τις θεωρήσεις για βραχεία διαμονή μέχρι 90 ημερών εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Δεδομένου ότι η πρόταση αποτελεί τροποποίηση της κοινής πολιτικής της ΕΕ στον τομέα των θεωρήσεων, η νομική βάση της πρότασης είναι το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Ο προτεινόμενος κανονισμός θα συνιστά ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν.

- **Επικουρικότητα, αναλογικότητα και επιλογή του νομικού μέσου**

Ο μηχανισμός αναστολής που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κοινής πολιτικής θεωρήσεων της ΕΕ. Ο στόχος ενίσχυσης του μηχανισμού αυτού ώστε να καταστεί πιο αποτελεσματικός, με τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του και την παροχή στην Επιτροπή της δυνατότητας να τον ενεργοποιεί με δική της πρωτοβουλία, μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την ανάληψη δράσης σε επίπεδο Ένωσης, συγκεκριμένα με την τροποποίηση του κανονισμού. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να ενεργούν μεμονωμένα για την επίτευξη του στόχου πολιτικής. Δεν υπάρχουν διαθέσιμες (μη νομοθετικές) εναλλακτικές λύσεις για να επιτευχθεί ο στόχος πολιτικής.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις/έλεγχοι καταλληλότητας ισχύουσας νομοθεσίας**

Ο υφιστάμενος μηχανισμός αναστολής, που θεσπίστηκε τον Δεκέμβριο του 2013, δεν έχει χρησιμοποιηθεί ποτέ μέχρι σήμερα· ως εκ τούτου, δεν υπάρχει πρακτική εμπειρία με τον ισχύοντα μηχανισμό. Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη υποστήριξαν ότι ο μηχανισμός δεν έχει

χρησιμοποιηθεί ποτέ, επειδή τα εμπόδια για την ενεργοποίησή του είναι σημαντικά και οι προθεσμίες πολύ μεγάλες.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η ανάγκη συμπληρωματικών εγγυήσεων μετά την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων για τις γειτονικές χώρες της Ένωσης συζητήθηκε με τα κράτη μέλη κατά τη συνεδρίαση της EMA και της ομάδας εργασίας για τις θεωρήσεις. Κατά την κατάρτιση της παρούσας πρότασης ελήφθησαν υπόψη άτυπες προτάσεις από τα κράτη μέλη για αναθεώρηση του μηχανισμού αναστολής.

- **Εκτίμηση των επιπτώσεων**

Η αναθεώρηση του μηχανισμού αναστολής δεν έχει άμεσες οικονομικές και άλλες επιπτώσεις. Οι πολιτικές και οικονομικές επιπτώσεις της πιθανής αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για υπηκόους συγκεκριμένης τρίτης χώρας θα πρέπει να αξιολογούνται αναλυτικά από την Επιτροπή σε κάθε επιμέρους περίπτωση όταν αυτή εξετάζει κοινοποίηση εκ μέρους κράτους μέλους και προτού αποφασίσει αν απαιτείται η ανάληψη δράσης. Ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαία η εκτίμηση των επιπτώσεων για την παρούσα πρόταση.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα πρόταση δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Άνευ αντικειμένου

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και παρακολούθηση, αξιολόγηση και ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων**

Η Επιτροπή θα εντείνει την παρακολούθηση της κατάστασης όσον αφορά τη μετανάστευση και την ασφάλεια που προκύπτει από τις πρόσφατες αποφάσεις ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων, γεγονός που θα της επιτρέψει να αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητες που παρέχει ο αναθεωρημένος μηχανισμός αναστολής, εφόσον απαιτείται.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Η παρούσα πρόταση για την αναθεώρηση του μηχανισμού αναστολής στο άρθρο 1α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Ο ορισμός των περιστάσεων που τα κράτη μέλη μπορούν να κοινοποιούν στην Επιτροπή τροποποιήθηκε, προκειμένου να διευκρινισθεί ότι ο μηχανισμός αναστολής δεν μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο σε «καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ως έσχατη ανάγκη», αλλά και γενικότερα σε περίπτωση που η ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων οδηγεί σε σημαντική αύξηση της παράτυπης μετανάστευσης, σε αβάσιμες αιτήσεις ασύλου ή σε απόρριψη των αιτήσεων επανεισδοχής.
- Η περίοδος αναφοράς για τη σύγκριση της κατάστασης αυτής με την κατάσταση του προηγούμενου έτους ή την κατάσταση που επικρατούσε πριν από την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων έχει μειωθεί από έξι σε δύο μήνες.

- Η περίοδος αυτή αρκεί ώστε να θεωρηθεί «σημαντική» η αύξηση της παράτυπης μετανάστευσης, των αβάσιμων αιτήσεων ασύλου ή των απορριφθεισών αιτήσεων επανεισδοχής, ενώ η αύξηση επί του παρόντος πρέπει να «απότομη και σημαντική».
- Οι λόγοι για πιθανή αναστολή που μπορούν να κοινοποιηθούν θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις απορριφθείσες αιτήσεις επανεισδοχής για υπηκόους άλλης τρίτης χώρας οι οποίοι έχουν διέλθει μέσω της εν λόγω τρίτης χώρας, όταν συμφωνία επανεισδοχής που έχει συναφθεί μεταξύ της Ένωσης ή ενός κράτους μέλους και της συγκεκριμένης τρίτης χώρας προβλέπει τέτοια υποχρέωση επανεισδοχής.
- Ο χρονικός περιορισμός (σε επτά έτη) της δυνατότητας να γίνεται σύγκριση μεταξύ της τρέχουσας κατάστασης και της κατάστασης πριν από την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων καταργείται.
- Η Επιτροπή αποκτά τη δυνατότητα να ενεργοποιεί τον μηχανισμό αναστολής με δική της πρωτοβουλία εφόσον έχει σοβαρές και αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με κάποια από τις περιστάσεις τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να κοινοποιούν ή ότι η τρίτη χώρα, γενικότερα, δεν συνεργάζεται για την επανεισδοχή, ιδίως όταν έχει συναφθεί συμφωνία επανεισδοχής σε επίπεδο ΕΕ με την εν λόγω τρίτη χώρα. Αυτή η έλλειψη συνεργασίας μπορεί, για παράδειγμα, να συνίσταται σε:
 - απόρριψη ή μη απάντηση σε αιτήσεις επανεισδοχής,
 - παράλειψη έκδοσης ταξιδιωτικών εγγράφων για σκοπούς επιστροφής εντός των προθεσμιών που ορίζονται στη συμφωνία ή μη αποδοχή ευρωπαϊκών ταξιδιωτικών εγγράφων που εκδόθηκαν μετά την παρέλευση των προθεσμιών που ορίζονται στη συμφωνία,
 - καταγγελία ή αναστολή της συμφωνίας.
- Όταν η Επιτροπή, αφού εξετάσει τις περιστάσεις που κοινοποιήθηκαν (ή για τις οποίες έχει λάβει συγκεκριμένες και αξιόπιστες πληροφορίες), αποφασίσει ότι απαιτείται δράση, η προθεσμία για την έκδοση της εκτελεστικής πράξης για την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για την εν λόγω τρίτη χώρα μειώνεται από τρεις σε ένα μήνα.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή

(αναθεώρηση του μηχανισμού αναστολής)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001⁸ περιλαμβάνει τον κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών και τον κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή.
- (2) Ο μηχανισμός για την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους τρίτης χώρας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II του εν λόγω κανονισμού («μηχανισμός αναστολής») θα πρέπει να ενισχυθεί, καθιστώντας ευκολότερο για τα κράτη μέλη να κοινοποιούν περιστάσεις που οδηγούν σε πιθανή αναστολή και επιτρέποντας στην Επιτροπή να ενεργοποιεί τον μηχανισμό με δική της πρωτοβουλία.
- (3) Ειδικότερα, η χρήση του μηχανισμού θα πρέπει να διευκολύνεται με τη συντόμευση των περιόδων αναφοράς και των προθεσμιών, γεγονός που θα επιταχύνει τη διαδικασία, και με την επέκταση των πιθανών λόγων αναστολής, στους οποίους θα πρέπει να περιλαμβάνεται η σημαντική αύξηση του αριθμού των απορριφθεισών αιτήσεων επανεισδοχής υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν διέλθει μέσω της συγκεκριμένης τρίτης χώρας, όταν συμφωνία επανεισδοχής που έχει συναφθεί μεταξύ της Ένωσης ή κράτους μέλους και της εν λόγω τρίτης χώρας προβλέπει τέτοια υποχρέωση επανεισδοχής. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, ΕΕ L 81 της 21.3.2001, σ. 1.

ενεργοποιεί η ίδια τον μηχανισμό σε περίπτωση που η τρίτη χώρα δεν συνεργάζεται για την επανεισδοχή, ιδίως όταν έχει συναφθεί συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ της συγκεκριμένης τρίτης χώρας και της Ένωσης.

- (4) Ο παρών κανονισμός συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με την απόφαση 2000/365/EK του Συμβουλίου⁹. Ως εκ τούτου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.
- (5) Ο παρών κανονισμός συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/EK του Συμβουλίου¹⁰. Ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.
- (6) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν κατά την έννοια της συμφωνίας της συναφθείσας από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας σχετικά με τη σύνδεση των εν λόγω χωρών με τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο Β της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου¹¹.
- (7) Όσον αφορά την Ελβετία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 1 της απόφασης 1999/437/EK, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/EK του Συμβουλίου¹².
- (8) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν κατά την έννοια του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, οι οποίες διατάξεις εμπίπτουν στον τομέα στον οποίο

⁹ Απόφαση 2000/365/EK του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, σχετικά με το αίτημα του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν, ΕΕ L 131 της 1.6.2000, σ. 43.

¹⁰ Απόφαση 2002/192/EK του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου του Σένγκεν, ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20.

¹¹ Απόφαση 1999/437/EK του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας που έχει συναφθεί από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών, με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31.

¹² Απόφαση 2008/146/EK του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2008, για τη σύναψη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 1.

αναφέρεται το άρθρο 1 σημείο Β της απόφασης 1999/437/ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου¹³.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το άρθρο 1α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 τροποποιείται ως εξής:

(1) στην παράγραφο 1 διαγράφεται η ακόλουθη φράση:

«σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ως έσχατη ανάγκη,»

(2) Η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Κράτος μέλος δύναται να απευθύνει κοινοποίηση στην Επιτροπή, αν αντιμετωπίζει, επί διμήνου, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους ή με το τελευταίο δίμηνο πριν από την εφαρμογή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους υπηκόους τρίτης χώρας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II, μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιστάσεις, τις οποίες δεν μπορεί να αντιμετωπίσει μόνο του, δηλαδή:

α) σημαντική αύξηση του αριθμού των υπηκόων της εν λόγω τρίτης χώρας οι οποίοι διαπιστώνεται ότι διαμένουν στο έδαφος του κράτους μέλους χωρίς να έχουν ανάλογο δικαίωμα,

β) σημαντική αύξηση του αριθμού των αιτήσεων ασύλου από υπηκόους της εν λόγω τρίτης χώρας για τις οποίες το ποσοστό αναγνώρισης είναι χαμηλό,

γ) σημαντική αύξηση του αριθμού των απορριφθεισών αιτήσεων επανεισδοχής που υποβλήθηκαν από το κράτος μέλος στην εν λόγω τρίτη χώρα για δικούς της υπηκόους ή, σε περίπτωση που συμφωνία περί επανεισδοχής συναφθείσα μεταξύ της Ένωσης ή του εν λόγω κράτους μέλους και της εν λόγω τρίτης χώρας προβλέπει τέτοια υποχρέωση, για τους υπηκόους τρίτων χωρών που έχουν διέλθει μέσω της εν λόγω τρίτης χώρας.

Στην κοινοποίηση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο δηλώνονται οι λόγοι στους οποίους βασίζεται και περιλαμβάνονται συναφή δεδομένα και στατιστικά στοιχεία, καθώς και λεπτομερής επεξήγηση των προκαταρκτικών μέτρων που έχει λάβει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αμέσως για την εν λόγω κοινοποίηση.»

(3) Παρεμβάλλεται η ακόλουθη παράγραφος:

«2α. Εάν η Επιτροπή έχει συγκεκριμένες και αξιόπιστες πληροφορίες για τις περιστάσεις που αναφέρονται στα σημεία α), β) ή γ) της παραγράφου 2 ή ότι η τρίτη χώρα δεν συνεργάζεται για την επανεισδοχή, ιδίως όταν έχει συναφθεί συμφωνία επανεισδοχής μεταξύ της εν λόγω τρίτης χώρας και της Ένωσης, για παράδειγμα:

– απορρίπτοντας ή μη απαντώντας στις αιτήσεις επανεισδοχής,

¹³ Απόφαση 2011/350/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2011, για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του πρωτοκόλλου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, όσον αφορά την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και την κυκλοφορία των προσώπων, ΕΕ L 160 της 18.6.2011, σ. 19

- παραλείποντας να εκδώσει ταξιδιωτικά έγγραφα για τους σκοπούς της επιστροφής εντός των προθεσμιών που ορίζονται στη συμφωνία ή μη αποδεχόμενη ευρωπαϊκά ταξιδιωτικά έγγραφα που εκδόθηκαν μετά την παρέλευση των προθεσμιών που ορίζονται στη συμφωνία,
- ή καταγγέλλοντας ή αναστέλλοντας τη συμφωνία,

η Επιτροπή δύναται, με δική της πρωτοβουλία, να ενημερώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η εν λόγω ενημέρωση ισοδυναμεί με κοινοποίηση που πραγματοποιείται σύμφωνα με την παράγραφο 2.»

(4) Η παράγραφος 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«3. Η Επιτροπή εξετάζει οιαδήποτε κοινοποίηση που υπεβλήθη βάσει της παραγράφου 2, λαμβάνοντας υπόψη:

- α) αν υφίσταται οιαδήποτε από τις καταστάσεις που περιγράφονται στις παραγράφους 2 και 2α,
- β) τον αριθμό των κρατών μελών που επηρεάζονται από οιαδήποτε από τις καταστάσεις που περιγράφονται στις παραγράφους 2 και 2α,
- γ) τον συνολικό αντίκτυπο των αυξήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 στη μεταναστευτική κατάσταση στην Ένωση, όπως αυτή εμφανίζεται σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχουν τα κράτη μέλη ή έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή,
- δ) τις εκθέσεις που έχει εκπονήσει ο [Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης], η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο ή η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol), εφόσον επιβάλλεται από τις περιστάσεις στη συγκεκριμένη περίπτωση,
- δ) το συνολικό ζήτημα της δημόσιας τάξης και της εσωτερικής ασφάλειας, σε διαβούλευση με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τα αποτελέσματα της εξέτασής της.»

(5) στην παράγραφο 4, η φράση «εντός τριμήνου» αντικαθίστανται από τη φράση «εντός μηνός».

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος